

РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІЛЕЙ ТОРГОВЕЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА КАНАДИ У КОНТИНЕНТАЛЬНО- ІНТЕГРАЦІЙНОМУ КОНТЕКСТІ

Розглянуто особливості україно-канадського торговельно-економічного співробітництва. Досліджено умови лібералізації торгівлі між країнами та наголошено на важливості двосторонніх відносин. Оцінено сильні і слабкі сторони, а також можливості та загрози двосторонніх відносин у континентально-інтеграційному контексті. Визначено переваги та недоліки формування зони вільної торгівлі між Україною та Канадою. Обґрунтовано перспективні напрями двостороннього торговельно-економічного співробітництва країн.

Ключові слова: економічна дипломатія, торговельна політика, двосторонні відносини, торговельно-економічне співробітництво, угода про зону вільної торгівлі (ЗВТ), національні інтереси, інтеграція, глобалізація, глобальна торговельна інтеграція.

Постановка проблеми. Глобалізаційні процеси здійснюють вагомий вплив на формування зовнішніх цілей кожної країни світу, а поглиблення зовнішньоторговельних зв'язків між ними займає пріоритетне місце. В сучасних умовах для України основним завданням виступає вирішення проблеми торговельної залежності від Російської Федерації за допомогою диверсифікації країн-партнерів. Тому основним напрямом зовнішньоторговельної політики стає саме пошук нових партнерів, але не тільки на європейському ринку, але й поза ним. Торговельно-економічне співробітництво України та Канади є недостатньо дослідженим, оскільки у ретроспективному контексті основу співпраці становили культурні відносини. Ці

ЯЦЕНКО О. М.,
доктор економічних
наук, професор
ДВНЗ «Київський
національний
економічний
університет імені
Вадима Гетьмана»

БІЛЕЦЬКА І. І.,
магістр факультету
Міжнародна
економіка
і менеджмент
ДВНЗ «Київський
національний
економічний
університет імені
Вадима Гетьмана»

положення обумовили вибір теми дослідження, її логіку і структуру.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженням процесів глобальної інтеграції займалися Я. Столярчук [24], Д. Лук'яненко [11], В. Чужиков [28], І. Гладков [4], Х. Кастро-Ріа [31] та інші. Питанням становлення українсько-канадських відносин присвятили свої праці такі дослідники як Ю. Балицька [2], Е. Баран [3], Н. Горбатьок [5], М. Дойчик [7], В. Музика [14]. В основу їх праць покладені історичні та культурні відносини між країнами. Дослідженням питань дипломатичних відносин між державами займалися О. Ярошко [29], Ю. Федик [27], М. Тимошник [25], Р. Саламатін [23], Ф. Матіс [12], С. Аппатов [1] та ін. Проте питання становлення торговельно-економічних відносин України та Канади у континентально-інтеграційному контексті залишається недостатньо дослідженим.

Метою статті є дослідження дипломатичних україно-канадських відносин та їх вплив на формування й реалізацію цілей торговельно-економічного двостороннього співробітництва країн.

Виклад основного матеріалу. Двосторонні відносини України та Канади ґрунтуються на історико-культурній основі та підкріплюються наявністю в останній другої за величиною української діаспори. Канада є першою західною державою, яка визнала незалежність України. Дипломатичні відносини між цими країнами були встановлені 27. 01. 1992 р. У Спільних деклараціях, підписаних у 1994 р. та поновлених у 2001 і 2008 рр., стосунки були закріплені як Особливе партнерство [21]. Дипломатичними представництвами України в Канаді є Посольство в Оттаві, Генеральне консульство в Торонто та офіси у ще декількох містах. Центром співпраці Канади з Україною є Посольство в Києві та Консульство у Львові, яке надає необхідні послуги у західній Україні [16, 19]. Очікується, що зі зростанням співпраці, дипломатичні представництва будуть тільки збільшуватися, щоб забезпечувати ефективну роботу між країнами.

Важливість двосторонніх відносин для обох країн підтверджується активним діалогом на міждержавному рівні, а також низкою спільних угод та меморандумів. Вагоме значення у стосунках мало і підписання Дорожньої карти українсько-канадських відносин у 2009 р., у якій було визначено пріоритетні сфери для співпраці [18]. Усі підписані документи наголошують на взаємному бажанні країн поглиблювати їх співпрацю в економічній,

політичній, гуманітарній, культурній та інших сферах [20].

а) Експорт України

б) Імпорт України

Рис 1. Товарна структура експортно-імпоротної діяльності України з Канадою, тис. дол. США

Джерело: побудовано за даними [17].

Про інтенсивний розвиток співпраці свідчить також і підписання 14. 07. 2015 р. в Оттаві документа про завершення переговорного процесу щодо створення зони вільної торгівлі товарами між Україною та Канадою [32]. Товарообіг між країнами завжди був незначним, а в останні роки ще більше знизився в зв'язку з нестабільною політичною та економічною ситуацією в Україні. Сальдо торговельного обігу товарами від'ємне, а показник імпорту канадських товарів в Україну перевищує показник експорту в 2,64 рази [17]. В розрізі товарної структури зовнішньої торгівлі основними

рація (23,3%), Китай (9,9%) та Німеччина (9,85%), імпорт з Канади – всього 0,35% [17]. Також Угода покликана стати дієвим інструментом для суттєвого нарощування обсягів торгівлі сільськогосподарськими товарами, в тому числі продукції переробної промисловості з високою доданою вартістю (табл. 1), сприяти модернізації підприємств України та підвищенню конкурентоспроможності товарів, адже Угодою передбачено надання технічної допомоги вітчизняному бізнесу на безкоштовній основі, що матиме позитивний вплив на економічне зростання країни в цілому.

Таблиця 1

Складові та структура доданої вартості, поточні ціни, 2010-2013 рр.

Показник	Україна			Канада		
	млрд. дол. США	%	на душу населення, дол. США	млрд. дол. США	%	на душу населення, дол. США
Додана вартість	148,6	100	3255	1664,5	100	48026
Сільське господарство	13,7	9,2	301	27,3	1,6	789
Промисловість	36,4	24,5	798	344,9	20,7	9952
Виробництво	20,5	13,8	448	177	10,6	5107
Будівельна справа	4,9	3,3	107	119,7	7,2	3454
Торгівля	26,5	17,8	579	208,1	12,5	6005
Транспорт	17,9	12,1	393	123,1	7,4	3553

Джерело: побудовано за даними [34].

статтями експорту України є мідь та вироби з неї, чорні метали та вироби з них, екстракти дубильні та добрива, паливні матеріали, нафта і продукти її перегонки, реактори ядерні, котли та машини, а також с.-г.продукція. Основу імпорту ж становлять паливні матеріали, нафта і продукти її перегонки, фармацевтична продукція, риба і ракоподібні, реактори ядерні, котли та машини, м'ясо та їстівні субпродукти (рис 1).

Режим вільної торгівлі має достатньо велику кількість переваг для українського бізнесу. Угода відкриває можливості для вітчизняного бізнесу на коротко- та довгострокову перспективу, а також дозволить диверсифікувати торговельні потоки з України. Основними експортерами вітчизняної продукції є країни Європейського Союзу з питомою часткою у загальному обсязі 31,8%, Російська Федерація (18,2%), Туреччина (6,6%) та Єгипет (5,3%). Експорт до Канади є незначним і становить лише 0,13%. Щодо імпорту в Україну, то ситуація аналогічна. Основними партнерами України є країни Європейського Союзу (40%), Російська Феде-

У зв'язку з різним рівнем економічного розвитку країн, що є вагомим ризиком для України, державами було погоджено деякі спеціальні умови лібералізації, що стосуються поетапного скасування ввільних мит (табл. 2). Таким чином, з моменту набуття чинності Угодою, Канада відкриє для українських експортерів 98 % свого ринку товарів, а Україна тільки 72 %, для інших 27 % ринку товарів будуть діяти умови перехідних періодів до повної лібералізації протягом 3, 5 та 7 років [26].

Окрім тарифної лібералізації, Угодою передбачено й усунення нетарифних бар'єрів доступу на ринок, що інколи є навіть важливішим за тарифні. Значна увага приділена питанню забезпечення прозорості процедур розроблення технічних регламентів та процедур оцінки відповідності сторін. Щодо санітарних та фітосанітарних заходів (СФЗ), то сторони підтвердили свої зобов'язання за Угодою про застосування СФЗ СОТ, що спрямована забезпечувати баланс між необхідністю захищати здоров'я людей, тварин, рослин та усуненням перешкод у міжнародній торгівлі [13]. Усунення

Таблиця 2

Преференційні умови для сільськогосподарських та промислових товарів

Товари	Повна лібералізація		Спеціальні умови лібералізації	
	Україна	Канада	Україна	Канада
Сільськогосподарські	Риба та морепродукти, зернові, арахіс, олійне насіння та плоди інших олійних культур, шоколад, хлібобулочні і кондитерські вироби, соки фруктові, мінеральна вода, пиво, вино тощо.	Всі с.-г. товари за винятком тих, до яких застосовується система квотування імпорту.	Тарифні квоти: - морожена свинина та субпродукти, сало; Вилучення з режиму вільної торгівлі: - цукор (8 позицій); Часткова лібералізація: - м'ясо та субпродукти птиці морожені, масло тваринне, сир, маргарин та суміші тощо. Поетапне скасування ввізних мит: 3, 5 та 7 років для окремих живих тварин та продуктів тваринного походження, окремі жири та рослинна олія, молоко, овочі, мед тощо.	Тарифні квоти до 22 груп товарів: - пшениця, ячмінь і продукція їх переробки; - молочні продукти; - курятина, індичка та субпродукти; - яйця і яєчні продукти; - яловичина та телятина; - свинина; - маргарин; - арахісове масло.
Промислові	Текстиль, вироби з заліза та сталі, обладнання та запчастин до нього, електрична апаратура тощо.	Всі промислові товари.	Поетапне скасування ввізних мит: 3 роки: будматеріали, інструменти ручні, промислове обладнання, частини літальних апаратів тощо. 5 років: приймальна, електрична апаратура, променеві трубки, мотоцикли, причепа, судна, фотокамери тощо. 7 років: автомобілі, трактори та запчастини до них.	Поетапне скасування ввізних мит: - окремі позиції по легковим автомобілям (скасування ввізних мит за 7 років до 0%).

Джерело: побудовано за даними [26].

даних бар'єрів мінімізує обтяжливі регуляторні вимоги для українських експортерів та створить сприятливі умови для розвитку експорту в цілому.

Зона вільної торгівлі передбачає не лише відкриття нових ринків збуту для української продукції, а й залучення канадських інвестицій. Канада завжди активно підтримувала Україну у всіх проектах та реформах, проте обсяг інвестицій коливався у межах 0,1-0,2 % від загального обсягу (табл. 3). Основна частина канадських інвестицій надійшла до сфери вітчизняної промисловості в обсязі 16,3 млн. дол. США у 2014 р., що складає 25,4% від їх загального обсягу. До сфери транспорту було залучено 15,5 млн. дол. США або 24,1% канадських інвестицій. Значна частина інвестицій

також була виділена у сферу адміністративного та допоміжного обслуговування (16,9%), оптової та роздрібною торгівлі (10,8%), операцій з нерухомим майном (9,8%) та в інші сфери (13%) [17].

В коротко- та середньостроковій перспективі очікується зростання інвестицій, чому сприятиме належний бізнес-клімат в державі та зацікавленість канадських інвесторів в розвитку вітчизняних підприємств. Так, з початку 2015 р. було оголошено про фінансування різних проектів технічної допомоги, які переважно спрямовуються на розвиток малого та середнього бізнесу, агропромисловий комплекс, зокрема, молочарство та садівництво. Низка проектів спрямована на розвиток демократичних інститутів, удосконалення судової систе-

Таблиця 3

Динаміка надходження прямих іноземних інвестицій з Канади в економіку України, млн. дол. США*

Показник	Рік				
	2011	2012	2013	2014	2015
Обсяг інвестицій	98,59	119,43	102,8	87,1	64,1
Динаміка	-10,5	20,84	-16,63	-15,7	-23,0
У % до загального обсягу	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1

* - станом на 01.01 кожного року

Джерело: побудовано за даними [17].

ми, дотримання основних прав та свобод людини, розвиток релігійної толерантності тощо [19]. Причиною фінансування саме цих проектів є те, що канадські інвестори вже постраждали в Україні в 90-х, тому щоб знизити ризики інвестицій, Канада допомагає вирішити українські базові проблеми.

За словами Е. Турос, виконавчого директора по Україні Канадсько-Української торгової палати, для того, щоб канадські інвестиції прийшли в Україну і почали працювати, необхідно провести зміни. Зважаючи на специфіку канадського бізнесу, його консерватизм та прагнення до зниження ризиків, канадські інвестори прийдуть в Україну тільки тоді, коли будуть упевнені, що їх інвестиції збережені, мають захист і будуть повернені шляхом безперешкодної оплати кредитів, дивідендів тощо [9].

На канадські інвестиції покладаються дуже великі надії, адже на сучасному етапі саме США та Канада допомагають Україні проводити реформи та надають основну фінансову і військову допомогу у протидії російській агресії. Керуючий партнер інвестиційної компанії CapitalTimes Е. Найман у своєму блозі зазначив, що Україна є чужою Західній Європі, а іноземними інвесторами в українську економіку в першу чергу стануть саме американські та канадські. Експерт навіть провів паралель з Польщею та зазначив, що щось схоже відбувалося з останньою після розвалу СРСР, коли першою хвилею були саме інвестиції США і тільки потім на зміну їм прийшов німецький капітал [15].

Основним лобістом українських інтересів у канадському уряді завжди був лідер Консервативної партії Канади Стівен Харпер. Саме завдяки консервативному урядові та безпосередньо Харперові позиція Канади щодо України біла чіткою та однозначною. Питання допомоги українському народові та підтримка України на міжнародній арені були одними із ключових у зовнішній політиці Канади. Проте після 10-річного правління консерваторів на парламентських виборах у 2015 р. перемогу здобула Ліберальна партія Канади. У передвиборчій програмі цієї партії було приділено значно менше уваги Україні, тому питання політики Канади щодо України стало ключовим. Публічні заяви Дж. Трюдо, лідера Ліберальної свідчать, що позиція Канади щодо України буде незмінною. Більше того, гучні висловлювання Трюдо відносно Росії дають підставу вважати, що Канада і надалі залишатиметься лобістом українським інтересів. Варто також вказати про те, що в канадський уряд пройшли 11 депутатів українського походження, які

захищатимуть інтереси української діаспори та України в цілому [8, 10, 30]. Отже, можна сподіватися, що зміна влади в Канаді не змінить політику держави відносно України в негативну сторону, але й надалі залишатиметься одним з захисників суверенітету та територіальної цілісності України, а також надалі динамічно розвиватимуться торговельно-економічні двосторонні відносини.

Проте попри позитивні сторони Угода містить і загрози. По-перше, з відкриттям кордонів значно зросте конкуренція на вітчизняному ринку, а вихід канадських компаній на ринок України може спровокувати витіснення національних товаровиробників з окремих секторів економіки або їх поглинання іноземними корпораціями. По-друге, система надання квот у Канаді суттєво відрізняється від європейської. Основна відмінність полягає в тому, що у Канаді використовується принцип спільної квоти для всіх країн, що мають преференційний торговельний режим, в той час як у Європі діє принцип надання певного обсягу квот для окремої країни [22]. Тому Україні доведеться достатньо докладати зусиль, щоб вийти і закріпитися на ринку Канади. По-третє, наступною потенційною загрозою може стати зменшення витрат до бюджету України внаслідок лібералізації зовнішньої торгівлі. По-четверте, не варто також забувати і про негативний вплив російських контрсанкцій, особливо від яких постраждала м'ясопереробна промисловість Канади, адже свинина була однією з головних статей експорту до Російської Федерації. Тому гіпотетично, цей експорт може піти на вітчизняний ринок, що може стати проблемою для вітчизняного тваринництва (свинарства). Однак, незважаючи на певні тарифні квоти та те, що Угода про ЗВТ є асиметричною по відношенню до України, та включає в себе багато спеціальних умов для підтримки українського бізнесу, ризики все одно існують. Проте, уряд України запевнює, що кожна з цих загроз була включена до обговорення під час переговорного процесу та всі ймовірні негативні наслідки були мінімізовані.

Поряд з усіма перевагами та недоліками, Угода про ЗВТ все ж таки є гарним каталізатором для вітчизняної економіки, адже закладає підвалини для майбутньої двосторонньої співпраці між Україною та Канадою. Перспективним напрямом для країн може стати курс на поглиблену торговельну інтеграцію, а саме:

- створення зони вільної торгівлі послугами, що матиме ще більший позитивний вплив на економі-

ку України, адже експорт послуг в Канаду перевищує їх імпорт;

- співпраця в науковій та освітній сферах;
- співпраця в технологічній, інвестиційній, екологічній та інших сферах;
- співпраця та обмін правами на об'єкти інтелектуальної власності.

Висновки. Таким чином, в умовах глобалізації все актуальнішого значення набувають інтеграційні торговельні процеси та двостороння співпраця між країнами. Одним з головних факторів, що зумовлює торговельно-економічне співробітництво країн-партнерів є географічна близькість, що дозволяє зменшувати логістичні витрати, проте співпраця в континентально-інтеграційному контексті має ряд переваг. Відносини України та Канади є вдалим прикладом такого співробітництва. Створення зони вільної торгівлі між ними – це перший крок України у побудові міжконтинентальних преференційних відносин. Особливе партнерство цих країн дозволяє укладати угоди між ними на взаємовигідних умовах та сприяти поглибленій торговельній співпраці в майбутньому. Угода про ЗВТ, яка вступить в силу одразу ж після юридичних формальностей та ратифікації обома урядами, може стати не просто катализатором розвитку вітчизняної економіки, але й призведе до динамічних змін у конкурентоспроможних секторах національної економіки, що дозволить Україні вийти

на якісно новий рівень свого розвитку. Вітчизняні експортери отримують можливість виходу на канадський ринок товарів, а національні виробники – стимули для підвищення якості та конкурентоспроможності своєї продукції. України та Канади зможуть реалізувати торговельно-економічні цілі у середньо- та довгостроковій перспективі, так за умови дії режиму вільної торгівлі у перспективі збільшиться український експорт промислових товарів з високою долею доданої вартості, а також експорт готових продуктів харчування. Вагомою перевагою для України від Угоди про ЗВТ є і те, що ринок Канади є новим у порівнянні з європейським, тому двостороннє співробітництво дасть змогу адаптуватися вітчизняним товаровиробникам до вимог північноамериканського ринку та споживчих уподобань канадського населення. Відносно Канади, то їй Україна потрібна як стратегічний партнер, який, подолавши кризові явища, відіграватиме помітну роль у європейських економічних і військово-політичних структурах, а Канада матиме союзника, через якого зможе ширше представляти свої інтереси в Європі. В цілому, двостороння лібералізація торгівлі України та Канади сприятиме зростанню добробуту країн на основі взаємовигідного розвитку зовнішньоекономічної діяльності й особливо її зовнішньоторговельної складової за рахунок зменшення рівня тарифних і нетарифних обмежень.

ПОСИЛАННЯ:

1. Аппатов С. Океан – не перепона : [формування українсько-канадських відносин і роль у цьому української діаспори] / С. Аппатов, Н. Горбатюк // Політика і час. – 1998. – № 10. – С. 19–23.
2. Балицька Ю.О. Суспільно-політична діяльність конгресу українців Канади : автореф. гав. На здобуття наук, ступеня гавд. Політ. Наук : спец. 23.00.02 “Політичні інститути та процеси” / Ю. О. Балицька. — Чернівці, 2009.—20 с.
3. Баран Е. Канадське співробітництво з Україною / Е. Баран //Зовнішня торгівля. – 1999. – № 1-2. – С. 34-35.
4. Гладков И. С. МЕРКОСУР: гавда и трудности процесса экономической интеграции / И. С. Гладков, Н. Н. Нуньес-Саранцева // Международная экономика. — 2012. — №7. — С. 14—40.
5. Горбатюк Н. П. Роль української діаспори Канади в формуванні українсько-канадських відносин (1991-1997 рр.) : автореф. гав. На здобуття наук, ступеня гавд. Істор. Наук : спец. 07.00.02 “Всесвітня історія” / Н. П. Горбатюк. — Одеса, 1999.—16 с.
6. Дидык В. Канада готовит для Украины серьезные инвестиции [Електронний ресурс] / В. Дидык // Хроніки событий со всего мира. – 2015. – Режим доступу: <http://hronika.info/ekonomika/95179-kanada-gotovit-dlya-ukrainy-sereznye-investicii.html>.
7. Дойчик М. Стосунки України та Канади в 1991-1996 рр.: патронат чи співробітництво // Нова політика. – 1998. – № 4. – С. 9-12.
8. До парламенту Канади пройшли більше десятка депутатів українського походження [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://tsn.ua/svit/do-parlamentu-kanadi-proyshli-ponad-10-deputativ-ukrayinskogo-pohodzhennya-517219.html>.
9. Завада К. ЗВТ з Канадою, чого чекати Україні від вільної торгівлі? [Електронний ресурс] / К. Завада, О. Прядко // Укрінформ. – 2015. – Режим доступу: http://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1870380-zvt_z_kanadoyu_chogo_chekati_ukraini_vid_vilnoi_torgivli_2080534.html.

10. Зміна влади в Канаді. Чого очікувати Україні від уряду Трюдо [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://tsn.ua/svit/zmina-vladi-v-kanadi-chogo-ochikuvati-ukrayini-vid-uryadu-tryudo-527174.html>.
11. Лук'яненко Д.Г. Глобальна економічна інтеграція: Монографія. — К.: ТОВ «Національний підручник», 2008. — 220 с.
12. Матіс Ф. Від 1991 року Канада й Україна будують особливе партнерство з користю для обох держав / Ф. Матіс // Україна. — 1994. — № 21–22. — С. 13–15.
13. Микольська Н. П'ять стимулів експортувати до Канади [Електронний ресурс] / Н. Микольська // Європейська правда. — 2015. — Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/09/16/7038326/>.
14. Музика В. Канада ніколи не забувала про Україну / В. Музика // Політика і час. — 2005. — № 3. — С. 3-11.
15. Найман Е. Першими в Україну прийдуть інвестиції з США та Канади [Електронний ресурс] / Е. Найман // Економічна правда. — 2015. — Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2015/07/16/551014/>.
16. Офіційний сайт Генерального консульства України в Торонто [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://toronto.mfa.gov.ua/>.
17. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
18. Офіційний сайт Державної підтримки українського експорту [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/ugodi_z_ukrain/can/1219.html.
19. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations>.
20. Офіційний сайт Посольства Канади в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.canadainternational.gc.ca/ukraine/index.aspx?lang=ukr>.
21. Офіційний сайт Посольства України в Канаді [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://canada.mfa.gov.ua/ua/ukraine-%D1%81%D0%B0/ukrainians-in-%D1%81%D0%B0>.
22. Панченко Ю. Вільна торгівля з Канадою – подарунок від діаспори [Електронний ресурс] / Ю. Панченко // Європейська правда. — 2015. — Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2015/07/15/7035920/>.
23. Саламатін Р. О. Політичне співробітництво України з Канадою у 90-ті рр. ХХ ст. / Р. О. Саламатін // Наука. Релігія. Суспільство. — 2006. — № 2. — С. 51–57.
24. Столярчук Я. Реалізація глобальних цілей США: континентально-інтеграційний контекст [Електронний ресурс] / Столярчук Я., Светлов А. // Міжнародна економічна політика. — 2013. — №1. — Режим доступу: http://ierjournal.com/journals/18/2013_2_Stolyarchuk.pdf.
25. Тимошик М. Українська преса і книговидання в Канаді як джерело дослідження українсько-канадських відносин / М. Тимошик // Україна дипломатична : наук. щорічник / упор. : Л. Губерський, П. Кривонос, Б. Гуменюк [та ін.]. — К., 2007. — Вип. VIII. — С. 384–406.
26. Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою: нові горизонти для українського бізнесу / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://mfa.gov.ua/mediafiles/sites/canada/files/Canada_Brochure2015_v5.pdf.
27. Федик Ю. Вплив українців Канади на розвиток канадсько-українських відносин / Ю. Федик, А. Дідух // Вісник Львівського університету. Міжнародні відносини : зб. наук. пр. — Львів, 2009. — Вип. 26. — С. 55–61.
28. Чужиков В. І. Глобальна регіоналістика істика: історія та сучасна методологія: Монографія. — К.: КНЕУ, 2008. — 272 с.
29. Ярошко О. З. Україна – Північна Америка: започаткування співпраці в постбіполярному світі / О. З. Ярошко // Дипломатичні відносини України з країнами світу : зб. наук. пр. — К., 2012. — С. 178–179.
30. Ярошук О. Влада лібералів. Чи стане Канада обережнішою в українському питанні [Електронний ресурс] / О. Ярошук // Режим доступу: <http://nv.ua/ukr/opinion/iaroshchuk/vlada-liberaliv-chi-stane-kanada-oberezhnishoju-v-ukrajinskomu-pitanni-75073.html>.
31. Castro-Rea Julian. Our North America: social and political issues beyond NAFTA — Ashgate Publishing Limited — 2012 — 327 p.
32. Global Affairs Canada [Electronic resource]. — Mode of access: <http://www.international.gc.ca/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/ukraine/index.aspx?lang=eng>.
33. UkrainianWinnipeg Time for Canada to Introduce Visa-Free Travel for Ukrainians [Electronic resource]. — Mode of access: <http://www.ukrainianwinnipeg.ca/time-for-canada-to-introduce-visa-free-travel-for-ukrainians/>.
34. World macroeconomic research 1970-2013 [Electronic resource]. — Mode of access: <http://macroeconomics.kushnirs.org/index.php?lang=uk>.

Yatsenko O. M., Biletska I. I. Achieving the goals of trade and economic cooperation of Ukraine and Canada in the continental-integration context/ Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

The features of the Ukrainian-Canadian trade and economic cooperation are examined. The conditions of the liberalization of trade between the countries are researched and the importance of bilateral relations is noted. The strengths and weaknesses, as well as the opportunities and threats of the bilateral relations are evaluated in terms of the continental-integration context. The advantages and disadvantages of a free trade area forming between Ukraine and Canada are determined. The perspectives of bilateral trade and economic cooperation between the countries are substantiated.

Keywords: economic diplomacy, trade policy, bilateral relations, trade and economic cooperation, free trade area agreement (FTA), the national interest, integration, globalization, global trade integration.

Яценко О. Н., Билецкая И. И. Реализация целей торгово-экономического сотрудничества Украины и Канады в континентально-интеграционном контексте / Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана

Рассмотрены особенности украино-канадского торгово-экономического сотрудничества. Исследованы условия либерализации торговли между странами и отмечена важность двусторонних отношений. Оценены сильные и слабые стороны, а также возможности и угрозы двусторонних отношений в континентально-интеграционном контексте. Определены преимущества и недостатки формирования зоны свободной торговли между Украиной и Канадой. Обоснованы перспективные направления двустороннего торгово-экономического сотрудничества стран.

Ключевые слова: экономическая дипломатия, торговая политика, двусторонние отношения, торгово-экономическое сотрудничество, соглашение о зоне свободной торговли (ЗСТ), национальные интересы, интеграция, глобализация, глобальная торговая интеграция.

Стаття надійшла до редакції: 29.10.2015

Рекомендовано до друку: 26.11.2015